

MÖRSETEKENS

Buurtinitiatieven
Dammen en zeilen in de
Mors
Morspark krijgt vorm
Bijen in de Mors
Kunst in de wijk
Herdenking 4 Mei

Colofon

Initiatiegroep wijkmagazine

Dick Wouters (voorzitter)

Tony van der Haar (opbouwwerker Libertas)

Secretaris (vacant)

Penningmeester (vacant)

Redactie:

Hilde van Dijk (opmaak)

Ineke Kester (eindredactie)

Lia van der Laan

Martin Stapper

Gerard J. Telkamp (eindredactie)

Dick Wouters (foto's)

Druk: Drukkerij De Bink, Leiden

Morsetekens verschijnt voor het gehele Morsdistrict ten westen van de spoorlijn in een oplage van 4200 exemplaren met een frequentie van 4x per jaar

Correspondentie:

Wijkmagazine 'Morsetekens'
p/a Buurtcentrum Morschwijk
Topaaslaan 19
2332 JC Leiden
www.morsetekens.nl
info@morsetekens.nl

Sluitingsdatum insturen kopij
17 augustus 2015

Verschijningsdatum volgend nummer:
circa midden september 2015

Morsetekens digitaal:

Morsetekens is ook digitaal beschikbaar op onze website:
www.morsetekens.nl

WE KUNNEN VERDER, WE GAAN VERDER

Nummer twee van de tweede jaargang alweer, van het wijkmagazine Morsetekens. Het nieuwsblad voor - bijna - de hele Mors. Bijna, want op het moment van schrijven en drukken, is het nog onduidelijk of we de volgende keer de Transvaal erbij kunnen betrekken. Het gaat dan om het deel van het Morskwartier aan de overkant van de spoorlijn, maar aan deze kant, de westkant van het Galgewater. Als extra financiering gaat lukken, krijgen we er een paar honderd nieuwe lezers bij.

Extra financiering? In de vorige twee nummers werd toch de noodklok geluid over de "gewone" financiering? De initiatiefgroep Morsetekens en de redactie zijn dolblij dat Morsetekens voorlopig voor een jaar "gered" is. Dit dankzij een subsidie uit het WOZ-Ondernemersfonds en via bemiddeling van de Winkeliersvereniging Diamantplein. Veel dank daarvoor.

Wat betreft de centen zijn we voorlopig uit de brand. Ook met het team vrijwilligers dat zorgt voor de totstandkoming van de Morsetekens, lukt het redelijk compleet te blijven. In de vacature voor de opmaak (layout) zoeken we nog steeds iemand die ons hierbij wil helpen. Voorlopig is Hilde van Dijk ingesprongen (met hulp van Chiara van den Berg). Hilde is sinds anderhalf jaar nieuw in de wijk en intussen al behoorlijk geworteld. Ten slotte keert Lia van der Laan terug in ons redactieteam. Zij stond aan de wieg van Morsetekens. Maar we zoeken nog meer Morsbewoners die iets

voor ons blad willen doen: meedenken en meedoen, organiseren of schrijven, tijdelijk of voor wat langere tijd.

En onze oproep geldt ook voor iedereen die namens zichzelf of een club, vereniging of andere organisatie iets wil vertellen of aankondigen. Want we willen een blad niet alleen van en voor maar ook door de bewoners van de Mors zijn. Ook een leuk plaatje met onderschrift of bijschrift van 30 of 50 woorden kan al een schot in de roos zijn. De enige voorwaarde is dat het stuk niet te lang is: er gaan zo'n 300 woorden op een pagina tekst en we hebben maar 24 pagina's. En natuurlijk moet het stuk wel op de een of andere manier over de Mors gaan of over activiteiten in de Mors.

Schrijf ons via info@morsetekens.nl

De redactie wenst alle ontvangers van dit blad veel leesplezier

WIJKPLAATS IN DE MORS: TWAALFUURTJE EN THEEBRIGADE

De Wijkplaats ligt aan de Topaaslaan 23. Dat is naast het buurtcentrum Morschwijk. De Wijkplaats is de pleisterplaats van de protestantse wijkgemeente Maranathawijk. Het is ook de uitvalsbasis van kerkelijk werker Mario Boelen en van Elly Mulder, projectmedewerker Zorgzame Kerk. Onlangs zijn in de Wijkplaats twee activiteiten van start gegaan.

Vanaf 5 juni is er op elke vrijdag tussen 12 en 14 uur een inloophmoment voor iedereen die behoefte heeft aan een goed gesprek. Of het nu gaat om grote zaken of kleine zorgen, elke vrijdag rond lunchtijd zijn Mario en Elly in de Wijkplaats aanwezig met een luisterend oor en een warm hart. Het tijdstip – tijdens het middaguur – is bewust gekozen. Daarom noemen we het: Twaalfuurtje. Elke vrijdag vanaf 12 uur kan iedereen binnenlopen in de Wijkplaats. Maar let op: u kunt ook op dat tijdstip telefonisch contact zoeken via telefoonnummer 071-7851276. En ook dan luisteren we graag! Daarom: wilt u een boom opzetten over kwesties die u bezighouden? Heeft u behoefte aan een gesprek dat ergens over mag gaan? Kom langs of bel naar de Wijkplaats. Elke vrijdag van 12-14 uur: Twaalfuurtje – met Mario en Elly.

Daarnaast zijn we wat langer geleden begonnen met de Mobiele Theebrigade, een activiteit voor oudere wijkbewoners. De Mobiele Theebrigade is bedoeld voor gemeenteleden

die minder mobiel zijn, maar die wel openstaan voor nieuwe ontmoetingen, informele gesprekken en gezelligheid. Voor ouderen blijkt het soms lastig om nieuwe contacten te leggen of bestaande contacten te

onderhouden. De Mobiele Theebrigade brengt mensen met elkaar in contact en nodigt hen uit voor een gezellige theesessie bij één van de deelnemers thuis. Vrijwilligers van de Mobiele Theebrigade zijn tijdens de bijeenkomsten aanwezig. Ze zorgen ervoor dat de middag goed verloopt. Dat betekent: vooraf thee en koekjes inkopen, kopjes klaarzetten, thee schenken, en natuurlijk – de afwas doen!

Woont u in de Morswijk en spreekt het idee achter de Mobiele Theebrigade u aan? Wij zoeken nog vrijwilligers! Voor meer informatie en opgave: Elly Mulder, e-mail: elly@textfilter.nl of 06 54640544. Of kom langs in de Wijkplaats op vrijdag tussen 12-14 uur.

Elly Mulder, projectmedewerker Zorgzame Kerk

Het Morspark krijgt vorm

U heeft er vast al eens van gehoord: het Morslint. Maar wist u ook dat u zelf mee kunt doen en de handen uit de mouwen kunt steken? Door mee te doen aan één van de werkgroepen bijvoorbeeld.

Het Morslint is een wandelroute door de Hoge Mors die ontworpen en ontwikkeld wordt door bewoners. Momenteel zijn bewoners aan de slag met een deelproject: het Morspark. De bedoeling is dat het 'groengebied' tussen de Opaalstraat en de Topaaslaan omgevormd wordt tot een echt wijkpark, dat voor iedereen toegankelijk en aantrekkelijk is. Dat gaat gebeuren door het terrein beter toegankelijk te maken, op te knappen en aan te vullen. Eerder vond al een ontwerpweek voor het Morspark plaats, waarin bewoners hun creativiteit ingezet hebben om te komen tot een plan voor het park. Steeds meer bewoners hebben zin om de handen uit de mouwen te steken. Inmiddels zijn er werkgroepjes opgericht, voor de onderdelen: Sport & spel, Ontmoeten, Groen en Campagne. Deze

werkgroepen gaan aan de slag met alles wat er nu al kan gebeuren, en dat is veel! Dus heb je groene vingers of leuke ideeën voor activiteiten in het Morspark en heb je zin om aan de slag te gaan? Meld je dan aan voor een van deze werkgroepen via morslint@gmail.com.

Dag van het Morspark

Op zaterdag 30 mei hebben bewoners de Dag van het Morspark gehouden. Tussen 12.00 en 15.00 uur waren er allerlei activiteiten: zo werd begonnen met een buurtmoestuin, een muur van het buurtcentrum werd verfraaid er werden bollen geplant. Ook waren er workshops en sport- en spelactiviteiten.

Meer informatie over het Morslint is te vinden op de website van het Morslint: <https://morslint.wordpress.com/> en op de facebookpagina: www.facebook.com/Morslint

Eline Levering

Het spel verandert: de bal ligt nu bij de wijkbewoners

“Mag ik u voorstellen, onze wijkregisseur West, Ben van de Geijn”. Dat is nou precies zo’n opening waar Ben niet van houdt: schijnwerpers en tromgeroffel. Het gaat niet om hem maar om de nieuwe koers zoals de wethouders Damen, van Gelder en Laudy die met enige trots en ambitie hebben neergezet op de ‘wijktop’ op 24 maart jongstleden. Kort gezegd is die nieuwe koers: bewoners en organisaties, geef aan wat er nodig is in je wijk. Met die aanpak, de bijbehorende structuur van wijkregisseurs en het opstellen van een wijkagenda, waarbij bewoners meewerken aan het stellen van prioriteiten binnen de plannen voor een wijk, is de bal in het veld van de wijkbewoners gelegd.

Nu kan Ben wel bescheiden zijn, maar de functie van wijkregisseur staat centraal in die nieuwe koers, dus wat doe je als wijkregisseur? Ben: ‘Naar buiten toe staat het leggen van contacten met bewoners en organisaties in de wijk centraal. Naar binnen toe, dus naar mijn collega’s bij de gemeente,

gaat het om overbrengen van vragen uit de wijk, het bespreken van een mogelijke aanpak van vragen en wensen en ervoor zorgen dat speerpunten uit de wijk in de wijkagenda komen”. Bewoners kunnen voor veel concrete vragen of meldingen over de wijk terecht bij 14071, het telefoonnummer van het klantcontactcentrum (KCC) van de gemeente Leiden. Ben: “Daar ligt mijn taak dus niet. Ik richt me vooral op ideeën en voorstellen vanuit bewoners of bewonersgroepen die een klankbord zoeken bij de uitvoering van hun plannen. Een goed voorbeeld is het laagdrempelig initiatief uit stadsdeel Midden: ‘Buren helpen Buren’, waar bewoners uit de wijk in kaart brengen welke senioren regelmatig bezoek van vrijwilligers willen hebben.”

En als voor zo’n project nu ook wat geld nodig is? Ben: “Er kan een aanvraag worden ingediend onder de regeling voor Subsidiëring Wijkinitiatieven die begin juni in de Raad wordt bespro-

ken. Maar er is lang niet altijd nieuw geld nodig, ook met bestaand budget valt veel te verbeteren.” Een praktisch voorbeeld: na de zomer start een serie wijkschouwen waarbij de collega’s van ‘beheer’ een wijk doorlopen op, zoals wij dat noemen, ‘schoon, heel en veilig’. Ben: “Dit gaat om vragen als: Zijn het beheer en het onderhoud van straatmeubilair en andere zaken in de openbare ruimte in orde, wat moet vervangen of kan weg? Waar kan het groen een oppepper gebruiken, struikel je over scheefliggende tegels of is de verlichting onvoldoende om een gevoel van veiligheid te geven?” Ook dat is onderdeel van de wijkagenda. En ook daar kunnen bewoners aan meehelpen door zich voor een schouw op te geven. Dus Morsbewoner, grijp uw kans en loop mee met zo’n schouw!

Voor vragen en suggesties kunt u Ben van de Geijn bereiken op (071) 5164619.

Tekst: Bea Hoogheid

Foto: Dick Wouters

Zeilen met Waingunga zeeverkenners Leiden

Als je op een doordeweekse dag over de Haagsche Schouwbrug fietst en je naar rechts kijkt (vanuit Stevenshof gezien), is het mogelijk dat je een hele vloot bootjes er wat verlaten bij ziet bijliggen. Het is alsof ze liggen te wachten op betere tijden... Maak je echter dezelfde fietstocht op zaterdag, dan zie je: kinderen die bezig zijn de boten in te richten en klaar te maken voor het avontuur. Deze kinderen zijn lid van de Waingunga zeeverkenners in Leiden.

Sinds de kerst van 2009 is Waingunga gevestigd langs het water van de oude Rijn, aan de Hoge Morsweg. Op de zaterdagdagen varen zij naar de Vlietlanden met als doel te leren zeilen maar ook om plezier te maken. Ze leren in hun stalen boten stap voor stap de wind te bedwingen en krachten van de natuur naar hun hand te zetten en om de boot nog sneller te laten varen.

Er is niets mooiers dan met z'n allen ervoor te zorgen dat de kant wordt geraakt, maar niet wordt geramd. 'Fok los', klinkt het vanaf het achterdek en het voorste zeil wordt los gelaten. Met klapperende zeilen drijft de boot richting de steiger en met een zachte tik komt deze tot stilstand.

Als de boot eenmaal stevig aan de steiger ligt, is het tijd om van het weer te genieten. De lunchpakketten komen tevoorschijn en er wordt nagelachen over de mislukte pogingen. Met een gevulde maag is het tijd voor het volgende onderdeel: zwemmen.

Als de middag op z'n einde loopt worden de boten ingericht voor de reis terug naar huis. Ze worden achter de motorboot gehaakt om in een lange optocht huiswaarts te keren. Tijdens de terugreis is er nog even tijd om de laatste chips op te eten en na te genieten van de zon en de avonturen van die dag.

Heeft u, of uw kind ook interesse in zulke avonturen, neem dan contact met ons op via www.zeeverkenner.nl of kom eens langs op zaterdag op de Hoge Morsweg 160 om 10:00 uur.

Ps. Waingunga is de naam van een rivier in India, die wordt genoemd in het beroemde Jungleboek, de inspiratiebron voor de padvinderij (eindred.)

Tekst: Kees & Cynthia de Haas

Foto's: Boris van de Berg

Gangmaken in je eigen buurt

Aloha ondernemende wijkbewoner!

Ik ben gangmaker&giveconomist, elke keer als ik mij zo voorstel dan zie ik de wenkbrauwen omhoog gaan en de meeste slimmerikken vragen dan: oh wat grappig! Wat is een gangmaker?

Wat leuk dat je het vraagt, een gangmaker is iemand die initiatief neemt en als eerste op de lege dansvloer gaat staan tot er een snowballeffect ontstaat: na een tijdje staat de hele crowd te dansen en dan kan ik wegglijpen en naar het volgende feest.

Daarnaast werk ik met de giveconomy: een nieuwe economie dat uit gaat van onvoorwaardelijk geven. De toverwoorden zijn cocreatie, creativiteit en sociaal kapitaal. Ik vind het leuk om nieuwe manieren van werken en samenwerken te ontdekken en te promoten, omdat geld vaak een flowblokker is en het alle creativiteit uit een mooi plan slaat. Omdenken dus, wat is er wel mogelijk, ook zonder kapitaal? Sociaal kapitaal is het nieuwe geld: iedereen werkt vanuit zijn eigen talent en voegt op deze manier waarde toe aan het feest: de een neemt de slingers mee, de ander de taart, en de gangmaker zorgt dat alles bij elkaar komt op 1 tijd en plaats.

Buurtlab

Ik zou het heel tof vinden om te gaan gangmaken in mijn eigen wijk, in vele buurten in Nederland wordt er al samengewerkt in de vorm van een wijkonderneming, buurtlab of cowerkplek om de talenten van de bewoners en ondernemers in de wijk optimaal

benutten.

Het lange termijn doel is de versterking van de lokale economie en de lokale democratie in de buurt.

Meedoen? Kijk op mijn site www.gangmakerij.nl en neem contact met mij op!

Stralende groet,

Chiara van den Berg

Gangmaker & Giveconomist

06 26 71 85 72

www.gangmakerij.nl @gangmakerij

Foto: durfttevragsessie in leegstaand pand (foto door EELK)

Fysiotherapie Vondellaan
Vondellaan 35Ac
2332 AA Leiden

tel: 071-5761757
info@fysiotherapievondellaan.nl
www.fysiotherapievondellaan.nl

U kunt bij ons terecht voor:

Algemene Fysiotherapie
Manuele therapie
Psychosomatische fysiotherapie
Kinderfysiotherapie
Dry needling
Orthopedische revalidatie

Openingsrijden:
Maandag : 8:00u - 22:00u
Dinsdag : 8:00u - 18:00u
Woensdag : 8:00u - 22:00u
Donderdag : 8:00u - 18:00u
Vrijdag : 8:00u - 18:00u

*U kunt ons
bellen of
mailen voor
een afspraak!*

Meer info op onze website: www.fysiotherapievondellaan.nl

Buitenschoolse opvang | Kinderdagverblijf

→ www.wonderlandkinderopvang.nl

Wonderland biedt:

- Individuele aandacht
- Groot activiteiten aanbod
- Ruime buitenspeelruimte
- All inclusive
- Opvangpakketten op maat
- ZwembSO

Wonderland geeft kinderen de ruimte

T 085 27 33 440 | E info@wonderlandkinderopvang.nl

Wilt u ook adverteren in Morsetekens? Neem contact op via info@morsetekens.nl

WINKEL VAN OUDSHOORN VERDWIJNT

Helaas. Een unieke winkel aan het Diamantplein is ermee opgehouden. Na enkele tientallen jaren. De winkel in huishoudelijke artikelen van de heer Rob Oudshoorn is in de maand mei gestopt. Vele jaren konden bewoners van de Mors bij de firma Oudshoorn terecht voor alle mogelijke artikelen die nodig zijn in het gemiddelde huishouden: stofzuigerzakken, potten en pannen, prullenbakken, schoensmeer, schoonmaakmiddelen, lampen, kleine elektrische apparaten, batterijen, glaswerk, voorraaddozen, vloermatten, maar ook allerlei soorten speelgoed. En je kon er ook je stoomgoed brengen en kleding laten repareren. De heer Oudshoorn was nooit te beroerd om de prijs-kwaliteitsverhouding uitvoerig toe te lichten: dit is het goedkoopst, maar voor iets meer heeft U ook wat beters...

Wat al een paar jaar dreigde, gebeurt nu: na een actie waarbij alles voor de helft van de prijs werd verkocht, van kaasschaven tot koekenpannen, houdt deze Winkel van Sinkel ermee op. In de vorig jaar al genoteerde woorden van de winkelier zelf: 'de omzet was niet groot genoeg om de huur plus een inkomen op te brengen'. In het zicht van de pensioenhaven strandde het schip.

We wensen de heer Oudshoorn een prettig bestaan na zoveel jaar dat hij het gezicht van het winkelcentrum Diamantplein mede bepaalde met zijn onafhankelijke winkel, geen onderdeel van een landelijke keten. Laten we hopen dat er een even interessante winkel voor in de plaats komt en dat leegstand wordt vermeden.

Tekst: Gerard J. Telkamp

Foto: Dick Wouters

Leids Damgenootschap: dammen en denken in de Mors

Donderdag 30 april verwelkomen wij in het buurtcentrum Morschwijk de voorzitter André van der Kwartel van het Leids Damgenootschap voor een gesprek over zijn vereniging.

Op de vraag naar de geschiedenis van het Genootschap is André uiterst punctueel. Hij noemt het jaar 1910, waarin de Leidse damvereniging is opgericht. Door fusie met een drietal andere damclubs in 1972 is het huidige Leids Damgenoot-

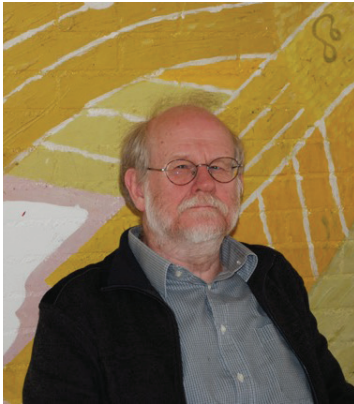
schap ontstaan. Damverenigingen zijn meestal zo rond de 20 tot 25 leden groot. Zo ook het Leids Damgenootschap. André wil graag nieuwe leden verwelkomen. Overigens kan hij wel leven met de concurrentie door computerschaken en de televisie.

De clubavond is op donderdagavonden in het Denksportcentrum aan het Diamantplein. Die zijn serieus en gezellig. Er is een vaste kern van ouderen en ook jongeren. Het Leids Damgenootschap kan voor de Mors het volgende betekenen:

1. Iedereen boven de 18 kan langskomen, je hoeft niet te spelen, je kunt ook komen kijken; thuisdammers zijn trouwens ook van harte welkom.
2. De kinderen op de basisscholen kunnen damles krijgen en elk jaar doet de Pacellischool, en vaak ook de Morskring, mee aan het school-damtoernooi.
3. Bij voldoende opgave kan er een jeugdafdeling gestart worden op de donderdagavond van 19.00 tot 20.00 uur. Vader en/of moeder kan gerust ook meekomen.

Het verschil tussen dammen en schaken is groot. Dammen is abstracter en bij schaken is het onmogelijk om 8 zetten vooruit te denken. Het edel damspel duurt tussen de 3 en 4 uur en

ook bij dammen wordt een wedstrijdklok gebruikt. Het beginspel kan heel snel gaan, het middenspel is van doorslaggevend belang en het eindspel is daarvan weer afhankelijk. Er wordt competitie gespeeld met uitwedstrijden en thuiswedstrijden. Er wordt in twee competities gespeeld: het Leids Damgenootschap speelt in de eerste klasse met 10 spelers en

in de provinciale competitie met 6 spelers in de hoofdklasse. Het seizoen duurt van half september tot half maart en het lidmaatschap kost per maand 9 euro. Interesse? Even André van der Kwartel bellen: 06-44445635

Tekst: Dick Wouters en Tony van der Haar

Foto: Dick Wouters

Gezellig samen eten aan de wijktafel in Morschwijk

Het is tegen vijf uur dinsdagmiddag in het buurtcentrum Morschwijk. Er klinkt vrolijk geroezemoes van zeker 30 buurtbewoners aan een lange tafel, gedekt voor het avondeten. Kok Bart Ouwerkerk roert in de keuken de soep nog eens om en dan kan het uitserveren van de driegangen-maaltijd beginnen.

Corrie Paardekooper dacht dat het toch mogelijk moest zijn om in 'haar' buurtcentrum een wijktafel van de grond te krijgen. Maar dan moeten er wel vrijwilligers zijn die zo'n idee oppakken en er wat van willen maken. Dat betekent dus niet alleen tafeldekken en koken maar na afloop ook een hele berg afwas! En zo'n groepje was er in het voorjaar van 2014. Daardoor is het nu al weer een jaar mogelijk om voor een heel schappelijke prijs aan te schuiven aan de wijktafel, lekker te eten en gezellig te praten met medebuurtbewoners.

grappig het was om de hazen te zien rondrennen over wat nu het Morsparkje is en toen hun weiland was. Maar ook over de verandering van een voorpost van Leiden naar een wijk tussen het centrum en de latere stadsuitbreidingen.

Nieuwsgierig geworden naar de wijktafel? Bij aanmelding op maandagmiddag kan er dinsdag al meegegeten worden. Voor aanmelding voor het eten volstaat een telefoontje naar het Buurtcentrum Morschwijk (071-5765656), maar gewoon even langskomen op de Topaaslaan nummer 19 kan natuurlijk ook. En aanmeldingen als vrijwilliger om de wijktafel in stand te houden zijn uiteraard ook welkom.

Tekst en foto's: Bea Hoogheid

Het leuke van deelnemen aan de wijktafel zijn de gesprekken over de verschillen tussen 'toen' en 'nu' in de Mors. Zo werd mij naar aanleiding van het vertrek van Oudshoorn verteld hoe het er begin jaren '60 uit zag met noodwinkels als voorlopers van het Diamantplein. Ook werd verteld hoe

BAKKER VAN MAANEN

ALTIJD IN DE BUURT!

van Maanen

MEER DAN 100 JAAR BAKKER

RE/MAX
Lage- en Hoge Mors

- gratis waardebepaling
- uniek marketingplan
- altijd bereikbaar
- no Cure, no Pay

funda

Wessel Lemckert
wijkspecialist

06-28256681

Aankoop - Verkoop - Taxatie
- Hypotheken - BOG - Verhuur

RE/MAX Leiden / Levendaal 73 - 75 / 071 - 5162371

Lente in de bakken van Portaal

Dat was voor sommige bewoners van de appartementen aan de Topaaslaan even schrikken: op donderdag 9 april waren de zeven bloembakken die daar voor de flats staan, opeens helemaal leeg!

Intussen zijn de bloembakken opnieuw gevuld. Dat werk is gedaan door drie vrijwilligers uit de buurt, die op kosten van Woningcorporatie Portaal plantjes en nieuwe aarde hebben aangeschaft. Klein maar fijn is de beste omschrijving voor de gekozen beplanting, maar er is me verteld dat vooral de salvia's nog flink kunnen gaan groeien.

Voorwaarde voor dat groeien is dat de plantjes regelmatig water krijgen (dat wordt ook al gedaan door dezelfde vrijwilligers) en dat ze niet uit de bakken worden weggehaald. Want, beste wijkbewoners, u zult het niet geloven, maar er

zijn helaas mensen die de verleiding van zo'n mooi plantje niet kunnen weerstaan.....

Ook aan de kant van de Turkooislaan zijn er planten bijgezet en ook daar is al één rozemarijnstruikje verdwenen. Daarom deze oproep: geniet van het mooie weer en laat de plantjes lekker staan, dan hebben we er allemaal wat aan! Overigens hebben we ook al aan hergebruik gedacht: de grote cipressen, die eerder in de bakken stonden, staan nu in de Kweektuin bij het Centraal Station (zie foto). En de viooltjes en struikjes die nog konden worden overgezet, staan nu te bloeien in de bakken bij het buurthuis Morschwijk.

Tekst: Marlon Vermeer (Woningcorporatie Portaal)

Foto's: Bea Hoogheid

Containers in de brandgangen

Het plan om ondergrondse containers voor afval te gaan plaatsen lijkt mij een goed idee. Het stoort mij dat bewoners steeds vaker hun groene en bruine bakken in de brandpoorten neerzetten. Het is veiliger als de brandgang niet wordt versperd door allerlei obstakels. Het gevolg is ook dat er niet meer zo op wordt gelet als er uit de bakken stank komt en zelfs maden en vliegen. In de zomermaanden kan dit echt heel erg worden. Wij willen graag het goede voorbeeld geven: de bruine bak voor organisch afval in de tuin houden en de groene bak heeft een plaatsje gekregen in de schuur. Ik begrijp echt wel dat het aantrekkelijk is om uw tuin optimaal te gebruiken, met andere woorden: zonder de bakken. (Wat dus eigenlijk niet de bedoeling is van een brandgang, red. Morsetekens) Zo mooi zijn die nou ook weer niet. Maar als u echt de bakken in de brandgangen wil laten staan, graag aandacht voor de volgende tips (zijn ook op de website te vinden):

1. Een laagje stro onderin de bak voorkomt dat het vocht in de bak gaat zorgen voor nare luchtjes.
2. Als je last van maden in de afvalbak hebt, kan je die verwijderen door een biologisch afbreekbare papierzak in de container te doen. De bak moet wel droog zijn voordat de zak erin gaat.
3. Maden in de container kunnen worden voorkomen door strooizout of keukenzout in de bak te strooien..
4. Je kan voorkomen dat de container in de zomer gaat stinken door een baksteen tussen de klep van de bak te doen. Hierdoor blijft de klep openstaan en kunnen de vieze luchtjes eruit.
5. Maden gaan ook weg als je een scheutje azijn in de container doet.
6. Om te voorkomen dat afval in de container blijft plakken, kan je het afval in zakken doen of kranten op de bodem van de bak leggen.

Tekst: Mw. C. de Winter (ism Tony van der Haar)

Vrijmarkt Koningsdag Tesselschadestraat
geslaagd
(foto's: Hilde van Dijk)

Dieren van de Mors: bijen

Wist u dat er in de Mors minsten twaalf soorten bijen leven? “Als de bijen van de aarde verdwijnen, heeft de mensheid nog maar vier jaar te leven” is een bekende uitspraak, die relativering verdient. Feit is dat onze voedselgewassen bestoven worden door honingbijen óf door die andere bijen: hommels en solitaire soorten. Als groep zullen bijen niet snel uitsterven, maar moeilijk hebben ze het wel, honingbijen en ook veel wilde soorten. Een van de oorzaken: de neonicotinoïden. Denk niet dat deze insecticiden alleen in de landbouw gebruikt worden; ook mierenlokdozen, vliegstrips en andere consumentenmiddelen bevatten neonicotinoïden.

Bijen horen tot de Vliesvleugeligen, de “wespachtigen”, en

daarbinnen tot de Angeldragers. Kenmerkend zijn bijvrouwtjes hun angel en hun broedzorg: ze brengen voedsel naar hun eitjes, die in een veilig holletje of celletje worden gelegd. Binnen de Angeldragers vormen de bijen een familie met in Nederland 356 soorten. Sommige bijen zijn sterk behaard, zoals de hommels. Andere zijn vrij kaal en kunnen op wespen lijken. Uniek is dat ze hun larven uitsluitend grootbrengen met een mix van stuifmeel en honing; dit maakt bijen tot de allerbeste bestuivers. De nectar wordt opgezogen en met lichaamsstoffen vermengd in het nest weer uitgebraakt als honing; stuifmeel wordt meestal verzameld aan de poten of onder de buik. Net als bij de wespen zijn de meeste bijen alleenlevend, maar een aantal soorten leeft sociaal in “staten” of “volken” met zich voortplantende koninginnen en steriele werksters die alle zorgtaken op zich nemen. Er bestaan tussenvormen in levenswijze, vooral bij de Groefbijen. Strikt sociaal zijn de honingbij en de meeste hommels.

In Leiden leven zo’n 50 bijensoorten. Daarvan ben ik er minstens 12 tegengekomen bij mij thuis in de Bockhorst in het Morskwartier. Natuurlijk de Honingbij en de zes algemeenste hommels: de Akkerhommel (onze talrijkste wilde bij), Aardhommel (onze grootste bij: ko-

ningin tot 28 mm), Tuinhommel (bij met de langste tong), Weidehommel, Boomhommel en Steenhommel. Verder vier andere algemene bijen, be- haard en vrij groot: de Rosse metselbij,

het vrouwtje met hoorntjes op de kop, die in bovengrondse holletjes broedcellen metselt van modder en speeksel (zie foto); de Grote bladsnijder, die boven- of ondergrondse holletjes bekleedt met stukjes blad of bloemblad; de Gewone sachembij, die in de grond of in muurspleten nestelt, een lange tong heeft en bij de mannetjes lange pootharen (zie foto mannetje); het roodbruine Vosje, een van de vele in de grond nestelende Zandbijen (zie foto). Daarnaast nog een of meer soorten Groefbijen, meestal kleine, vrij kale bijtjes, die zich eveneens ondergronds voortplanten.

De stedelijke zandbijen vinden hun nestelplekje wel; een kiertje tussen de tegels is al voldoende. Ook bovengronds zijn voor andere soorten wel holtes te vinden in muren, bomen, stengels, maar de laatste jaren worden kant-en-klare of zelf te maken "bijenhôtels" ge-

promoot. Hoe leuk en nuttig ook, veel belangrijker is een omgeving met goede bloemenmengsels. Elke bijensoort heeft eigen voorkeurbloemen, wat samenhangt met het seizoen, de hoeveelheid stuifmeel en nectar, de geur en smaak, de tijd van de dag waarop de nectar wordt afgegeven en überhaupt de bereikbaar van de nectar. De lijst van goede bijenplanten is pagina's lang. Veel keukenkruiden horen daarbij, maar ook talrijke eenjarige, tweejarige en vaste borderplanten, voorjaarsbolletjes, fruitsoorten, sierheesters en diverse bomen. Volledige lijsten en andere informatie zijn te vinden op: www.wildebijen.nl , www.denederlandsebijen.nl , www.bijenhelpdesk.nl en www.bijenlint.nl

Tekst en foto's: Gerard van der Klugt

Viaducten in de Mors

Als bewoner van de Bockhorst en woordvoerder van een groep bewoners van het Jan Paetsplein voor het project Ontsluiting Bio Science Park (OBSP), een project dat direct grenst aan de Haagsche Schouwweg en Dr. Lelylaan, is mij gevraagd een stukje te schrijven over de restanten van de viaducten die in dit deel van de Mors hebben gestaan. Oudere bewoners van de Mors kennen deze restanten nog van vroeger, markante pilaren, die stonden op de hoek van de Haagsche Schouwweg en de Morsweg. Inmiddels zijn de restanten van het voormalig viaduct - onderdeel van een indertijd aan te leggen Rijksweg 4b - verborgen onder het voormalig basketbalveld op de hoek van de Haagsche Schouwweg en het fietspad in het verlengde van de Van Ravelingenstraat, gesloopt. Dit gebeurde voor de aanleg van de wegverbreding van de Haagsche Schouwweg en het verleggen van het fietspad in het kader van ontsluiting van het Bio Science Park. Wat is nu de historie achter deze restanten? Gravend in het gemeentearchief Leiden en via internet ben ik onderstaande feiten en foto's tegengekomen.

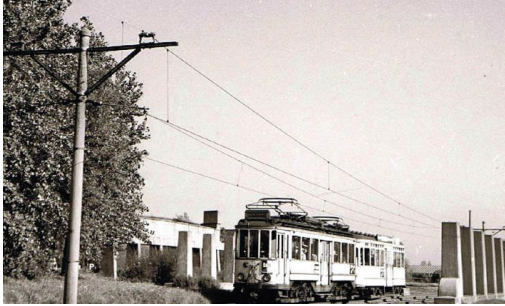
14 maart 1938 Eerste aanzet door Gedeputeerde Staten: globale situatiekaart plannen

20 mei 1938 Mededeling door B&W Leiden aan de gemeenteraad van Leiden dat Gedeputeerde Staten willen voorstellen aan Provinciale Staten om over te gaan tot de aanleg van Rijksweg 4b

20 juli 1938 Aanbesteding van twee viaducten voor de aanleg van Rijksweg 4b, uitvoerder wordt de firma L.P. v.d. Geer en Stuifzand.

Tijdens de oorlogsjaren zijn de viaducten en de weg nooit verder aangelegd en is het cunet [uitgegraven of uitgebaggerde sleuf in vestinggracht of bij wegebouw om betere ondergrond te krijgen; red.] vol gezet met water om als antitankwal te fungeren.

Door veranderde inzichten zijn zowel de viaducten als de verbindingsweg nooit verder aangelegd en is men na 1950 begonnen met het bouwen in de Mors.

Tot eind jaren 60 Tussen de pijlers heeft ook een tram gereden, van Leiden naar Den Haag

19 maart 1977 Twee pijlers van het viaduct langs de Haagse Schouwweg worden gebruikt als kantine voor de voetbalvereniging "Docos"; als zodanig doen ze nog steeds dienst

30 maart 1977 Holiday Inn opent op 1 april op een van de pijlers een helihaven voor rondvluchten boven Leiden en omstreken.

10 april 1979 De nog resterende pijlers worden gedeeltelijk opgeblazen, om plaats te maken voor de wijk "Bockhorst". Op nog overblijvende restanten wordt een basketbalveld gemaakt. Deze restanten verdwijnen in mei 2015.

Mei 2015 De restanten worden verwijderd in het kader van het project Ontsluiting Bio Science Park. Deze restanten liggen in de weg voor het verleggen van diverse wegen en het kabeltracé.

Tekst: Sietse de Boer, bewoner Jan Paetsplein, de Bockhorst

Foto's: Gemeentearchief Leiden

Dodenherdenking bij de Haagsche Schouw

Aan de rand van het Morskwartier staat, sinds 1941 een oorlogsmonument, geplaatst op wat toen nog grondgebied van de gemeente Oegstgeest was. Niet iedereen weet dat een aantal Nederlandse militairen in de meidagen van 1940 daar en in de verdere omtrek zijn omgekomen. Op 12 mei was het 75 jaar geleden dat bij wat wordt genoemd 'de slag om de Haagsche Schouwbrug en bij de vliegvelden Valkenburg en Ockenburg', 51 mannen het leven verloren in de strijd tegen de binnengevallen Duitsers. Elk jaar vindt er op 4 mei een aparte herdenking plaats.

Bij het monument aan de Haagse Schouwweg begon de Band of Liberation een kwartier voor aanvang van de plechtigheid te spelen. Naar schatting waren er zo'n 400 à 500 deelnemers aan de herdenking en dat is, na 70 jaar indrukwekkend. We werden welkom geheten en de Band of Liberation speelde het lied "All Hail the Power of Jesus' Name". Ton Kohlbeck, voorzitter van de Stichting Dodenherdenking Leiden, las als ode aan de doden het gedicht van Ed Hoornik voor: "Tot de doden".

Daarna volgde de ontroerende jeugdherinneringen van oud-minister van Defensie Bram Stermerdink, die vijf jaar was bij het uitbreken van de oorlog. Hij woonde in Winterswijk. Bij de slag om de Grebbeberg vocht zijn vader mee. Ze hoorden al snel vele namen van mannen die gesneuveld waren.

Zijn vader werd niet genoemd en zijn moeder en twee oudere broers besloten hun vader te zoeken. Maar vader werd niet gevonden. Na een paar weken kwam vader thuis. Hij had het gelukkig overleefd, maar een neef niet. In de straat waar de familie Stermerdink woonde, woonden twee joodse families, die zijn weggevoerd en in Sobibor zijn vergast. Ook woonde er in hun straat een NSB'er die na de oorlog werd uitgejouwd. De man heeft

later zelfmoord gepleegd. Een vrouw, Riki werd op een Duitser verliefd van wie zij allen snoepjes kregen. Na de oorlog werd zij hardhandig kaal geschoren. Zij ging later naar Duitsland om haar Duitser te zoeken en pleegde zelfmoord toen zij de man niet kon vinden. Een vriendje uit de straat, dat soep ging halen uit de gaarkeuken, stierf door kogels van de geallieerden. Als Bram Stermerdink een enkele keer terug is in zijn straat, spreken deze doden. "Wat doe jij, denk je nog wel aan ons? Zal je ons niet vergeten? Het antwoord van Stermerdink is: HERDENKEN en WAAKZAAM zijn. Hierna volgde de Taptoe en was er Twee Minuten stilte,

waarna het Wilhelmus werd gezongen. Als afsluiting legden de Burgemeester, vertegenwoordigers van de Bond van Wapenbroeders, van de Koninklijke landmacht, Indiëgangers, en de Royal British League kransen van bloemen neer en volgde het defilé. Al die tijd bloeiden voor het monument honderden vergeet-mij-nietjes alsof de natuur riep: "Wij vergeten jullie nooit".

Tekst: Lia van der Laan

Foto's: Dick Wouters

KUNST IN DE WIJK: HET GEZIN

Onze Morswijk kent weinig monumenten en nog minder kunst in de openlucht. Een van de weinige voorbeelden van kunst in de openbare ruimte is het beeldhouwwerk Het Gezin in het plantsoen aan de Van Baerlestraat in de Lage Mors. In dit mooie en door de gemeente goed verzorgde parkje tussen Vondellaan, Jacob Catslaan, Tesselschadestraat en Van Baerlestraat staat sinds 1958 het kunstwerk van de Amsterdamse beeldhouwer Cor Hund.

Het beeld stond al op de Leidse zomertentoonstelling bij de Burcht in 1956. De gemeentelijke commissie van advies voor de aankoop van beeldhouwwerken vond het aantrekkelijk genoeg voor een van de buitenwijken van Leiden. Een eerdere versie had Hund gemaakt voor een prijsvraag van de gloeilampenfabriek Philips. Toen heette het Vreugde van Licht. Hij gaf het ontwerp een andere titel en paste het aan voor de openbare ruimte. Van de sculptuur bestaan overigens nog drie andere exemplaren: in Alkmaar, Zaanstad en Curaçao. Bovendien werd het beeld eerst nog getoond op de Wereldtentoonstelling van 1958 in Brussel, voordat het definitief naar Leiden kwam.

Hunds harmonieus gezin staat midden in het groen. Een jong kind zweeft tussen de hoofden van ouders.

De ene volwassene, waarschijnlijk de moeder, zit op de schoot van de andere ouder. Deze compositie getuigt van de variatie aan menselijke houdingen en verhoudingen. In de woorden van de kunstenaar zelf: "Het gezin is op zo'n manier vormgegeven, dat het van alle tijden is."

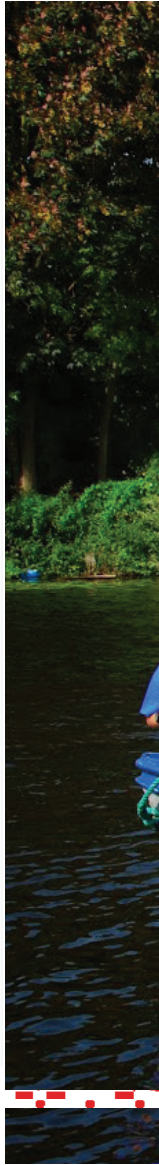
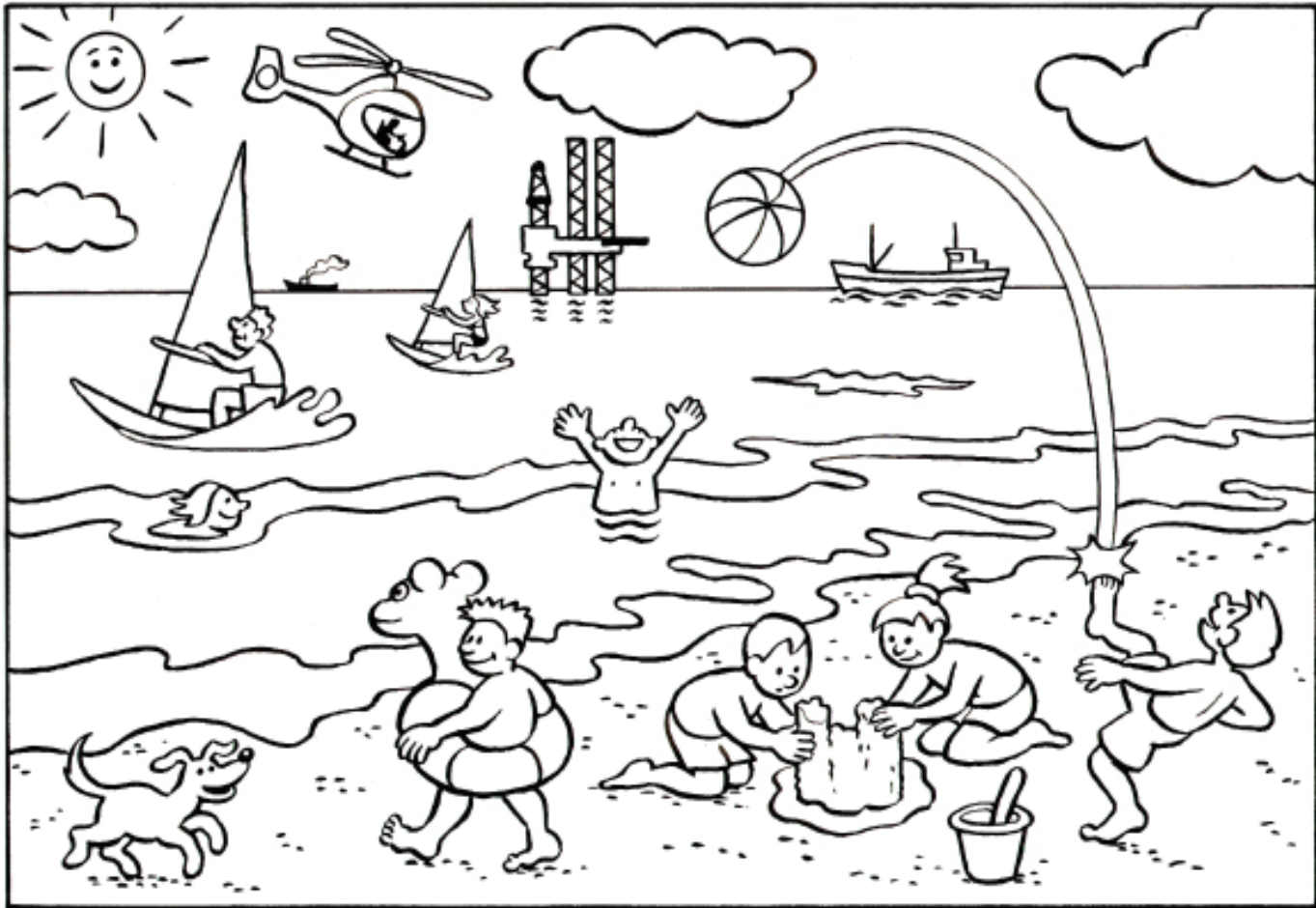
P.S. We maakten voor de foto het gezin eerst vrij van de vogelenpoep. Zou een bordje helpen?

Tekst: Gerard J. Telkamp (bron <http://portal.leiden.nl> ; tekst aangepast)

Foto: Hilde van Dijk

Kleurplaat

Hier had uw advertentie kunnen staan

informatie en opgave via:

info@morsetekens.nl

Yogacentrum De Lindewei
-yoga • bewustzijn • creativiteit

Kom eens langs!
Jacob Catslaan 12

Knip uit voor een
gratis proefles!

www.delindewei.nl